

RIKSANTIKVAREN
Postboks 8196 Dep
0034 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 23/00258-34

18.04.2023

Ark.: 008

Høringssvar - Temaer for bevaringsstrategier

Vi viser til høringsbrev av 02.03.2023, Riksantikvarens forslag til temaer for bevaringsstrategier. Høringsinstansene bes om å komme med innspill til valg av temaene for bevaringsstrategier, og i tillegg prioritering av innhold, samarbeidspartnere og iverksetting av bevaringsstrategier.

Nedenfor følger Kartverkets innspill til høringen.

Innspill knyttet til tema og prioritering av innhold

Etter Kartverkets syn vil bevaringsstrategiene kunne være et nyttig verktøy i forvaltningen av kulturminner for kart og oppmåling. Fra Kartverkets ståsted er det ønskelig at slike kulturminner inngår i bevaringsstrategiene som nå skal utarbeides. En del slike kulturminner har blitt inntatt i landsverneplanen for Kartverket og fremgår av kap. 28 i forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer, med hjemmel i kulturminneloven § 22 a.

Etter Kartverkets syn kan kulturminner for kart og oppmåling inngå i hovedtema nr. 6, "Næring, handel, industri og infrastruktur". Dette temaet er svært omfattende, og det vil etter vårt syn være hensiktsmessig å ta inn kulturminner for kart og oppmåling som eget deltema under dette hovedtemaet.

Innspill knyttet til samarbeidspartnere – Kartverket som mulig samarbeidspart

Kartverket kan tenkes å være en samarbeidspart både når det gjelder videreutvikling og iverksetting av bevaringsstrategiene. For det første i forbindelse med arbeidet med selve strategien, dersom "kulturminner for kart og oppmåling" blir gjort til et deltema, jf. avsnittet ovenfor.

I tillegg kan Kartverket være en relevant samarbeidspart i kraft av å være sentral matrikkelmyndighet og registermyndighet for Sentralt stedsnavnregister – SSR. Registrene inneholder på hver sin måte informasjon om kulturminner. Disse kildene, samt publisiteten som registrene gir, kan være en viktig bidragsyter innenfor det videre kulturmiljøarbeidet.

Betydningen av publisitet gjennom våre register

Lett tilgjengelig informasjon om kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap er av sentral betydning, både for selve arbeidet med strategiene og oppfølgingen av dem. Særlig for å sikre bevaring og videre bruk av kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap som ressurser i samfunnsutviklingen. Publikums tilgang til informasjonen vil etter Kartverkets syn også være av sentral betydning for å oppnå de tre nye nasjonale målene i kulturmiljøpolitikken.

Kartverket har ansvaret for flere offisielle register, slik som det nasjonale eiendomsregisteret og Sentralt stedsnavnregister (SSR). Som del av det nasjonale eiendomsregisteret inngår matrikkelen.

Matrikkelens relevans i det videre arbeidet

Matrikkelen skal inneholde opplysninger om kulturminner, jf. matrikkelforskriften § 3 første ledd bokstav a. Registeret har dermed en side til temaet for denne høringen. I tillegg skal matrikkelen i henhold til den generelle bestemmelsen i matrikkeloven § 4 inneholde opplysninger som er nødvendig for både planlegging, utbygging, bruk og vern av fast eiendom. Ettersom kulturmiljø i henhold til de nye nasjonale målene skal «bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging», kan det også tenkes at informasjon om kulturmiljø er relevant å koble til matrikkelen.

Publisitet er en sentral egenskap ved matrikkelen. I dag fungerer publisitet rundt kulturminner på den måten at det bl.a. på den åpne nettløsningen Norgeskart.no vises om det i matrikkelen er registrert informasjon om kulturminner i tilknytning til en eiendom, og i så fall med lenke videre inn til den informasjon om kulturminnene som er tilgjengelig i Riksantikvarens systemer. Denne publiseringsfunksjonen gjør kunnskap om kulturminner enkelt tilgjengelig for grunneiere og andre, noe Kartverket mener er viktig både for bevaring og bruken av kulturminnet som ressurs.

Når det gjelder matrikkelinformasjon, vil vi også særskilt påpeke at samarbeid kan tenkes å være relevant i tilknytning til hovedtema 1 «kulturmiljøers bidrag til sirkulærøkonomi og ombruk». I begrunnelsen for hovedtemaet skriver dere blant annet at «*de mest klimavennlige byggene er de som allerede står. ... Rehabilitering er fordelaktig på kort og mellomlang sikt, og vil bidra til raskere klimamåloppnåelse*» Dere trekker også frem «*god bygningsvernrådgivning i kombinasjon med energirådgivning blant eiere av verneverdige bygg*» som et viktig ledd i vellykket ombruk. Gjennom matrikkelen forvalter Kartverket en stor mengde bygningsdata som kan tenkes å være av betydning i det videre strategiarbeidet, blant annet som grunnlag for å fastslå hvilken gjenbruk av registrerte bygninger som kan være aktuell. Hvilken type informasjon matrikkelen skal inneholde kan også tenkes endret for tilpasning til framtidige behov, herunder tilrettelegging for rehabilitering og ombruk. Kartverket er interessert i nærmere dialog med hensyn til hvilken funksjon matrikkelen kan fylle i det videre arbeidet.

Sentralt Stedsnavnregister (SSR)

SSR er det offisielle registeret for stedsnavn. Registeret er etablert i medhold av stadnamnlova § 14, og skal bidra til å oppfylle lovens formål, som er å "... ta vare på stadnamn som språklege kulturminne, gi dei ei skriftform som er praktisk, og som ikkje skyggjer for meiningsinnhaldet i namnet, og medverke til kjennskap til og aktiv bruk av namna.", jf. Stadnamnlova § 1. Stedsnavn er et viktig immaterielt kulturminne. Stedsnavnet kan også være med å synliggjøre andre kulturminner, og bidra til økt bevissthet og kunnskap om kulturminnene.

Med vennlig hilsen

Kristin Bjerkestrand Eid

Ola Høydal

Juridisk direktør

rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.